

Omvärldsanalys ur ett seniorperspektiv

Fönstret

- Omvärldsanalys för seniorer – varför då?
- Omvärldskartan 2019/20
- Digital transformation och hållbar utveckling påverkar allt
- Du och omvärldssignalerna – några avslutande reflektioner

EXPRESSEN

Maxa ditt liv som pensionär – forskare: 70 är det nya 50

Dagens 70-åringar är som tidigare generationers 50-åringar – både friskare och aktivare.

Bodil Jönsson, professor och författare, tycker att livet som 76-åring är bättre än hon någonsin drömt om.

– Jag trodde att man skulle bli mer rigid, vilja mindre, våga mindre. Men det är precis tvärtom.

Pigga pensionärer – 70 är det nya 20!

För några år sedan kunde forskarna konstatera att 70 är det nya 50. Nu börjar de prata om att 70 är det nya 20. Fönstret har träffat tre pensionärer som ratar sofflocket och i stället dansar balett, går på gym och fortsätter karriären som rocksångare.

AV MARIA ULLSTEN FOTO ESTER SORRI

Redan för mer än 40 år sedan började forskare att studera 70-åringar. Tack vare det har professor Ingmar Skoog och hans kolleger vid Centrum för aldrande och hälsa på Göteborgs universitet kunnat belägga att den intellektuella och fysiska förmågan hos de som fyllde 70 kring år 2000 var jämförbar hos dem som fyllde 50 på 1970-talet.

Men när det gäller attityd och inställning till livet menar Ingmar Skoog att 70 snarare är det nya 20.

– För 30 år sedan var en 70-åring nöjd med att ha pension och en bra bostad. I dag vill 70-åringar hinna med allt man inte har hunnit göra ännu. Precis som en 20-åring som vill hinna med att resa och utbilda sig innan man skaffar familj, säger Ingmar Skoog.

Dagens 70-åringar är födda på 1940-talet och tillhör vad Ingmar Skoog kallar "rock'n'roll-generationen".

– De klär sig modernt, de går på rockkonserter, de reser mer, skaffar oftare ny partner, dricker mer alkohol och har mer och bättre sex.

Kort sagt – de lever som de alltid har gjort.

– Det skulle ju vara konstigt om de började lyssna på dragspelsmusik när de har växt upp med rock. Men Ingmar Skoog tror också att äldre tidigare har varit mer blockerade av hur man "ska" vara när man blev gammal.

– Det är man inte längre. Vi kan se att dagens 75-åringar är mer utåtriktade. Särskilt kvinnor tar för sig mer, säger han.

Dagens äldre är lyckligare och har ett friskare liv, det visar en ny studie från Göteborgs universitet. Foto: TT

Nya studien: 70 är det nya 50

Publicerad 16 januari 2019

Åldrandet har förändrats dramatiskt de senaste 50 åren – i positiv riktning. Dagens 70-åring är som 70-talets 50-åring. Friskare, lyckligare och har bättre sexliv. Det visar en ny studie från Göteborgs universitet.

Sedan 1971 har åldras hälsa studerats i den så kallade H70-undersökningen. Forskare på Göteborgs universitet har under åren följt tusentals äldre och kartlagt deras hälsa. På onsdagen presenterades de senaste resultaten. Och forskarna är förvånade.

DELEGATIONEN FÖR
**senior
arbetskraft**

Omvärldsanalys ur ett seniorperspektiv

- Omvärldsanalys för seniorer – varför då?
- Omvärldskartan 2019/20
- Digital transformation och hållbar utveckling påverkar allt
- Du och omvärldssignalerna – några avslutande reflektioner

Rapporten visar att allt fler seniorer arbetar, och att mönstret återfinns både bland kvinnor och män och på stora delar av arbetsmarknaden. Antalet sysselsatta 65–74-åringar har mellan 2005 och 2018 ökat från 76 000 till 193 000 personer, vilket motsvarar en ökning från 10 till 17 procent.

Drygt två tredjedelar av ökningen (75 000 personer) består av fler sysselsatta i åldrarna 65–69, medan en tredjedel (43 000 personer) förklaras av fler sysselsatta i åldrarna 70–74 år.

En stor majoritet av alla seniorer som arbetar befinner sig i privat sektor och det är även här den stora ökningen i antalet sysselsatta seniorer har skett. I kommuner och landsting har antalet sysselsatta seniorer också ökat sedan 2005. Inom staten går det emellertid inte att se att antalet seniorer har ökat.

Vidare arbetar en stor del av de sysselsatta seniorerna inom finansiell verksamhet och företagstjänster. Närmare 30 procent av de sysselsatta kvinnorna i åldersgruppen arbetar inom vård och omsorg och antalet har ökat kraftigt mellan 2008 och 2018. Andelen seniorer är dock fortfarande låg på stora delar av arbetsmarknaden. Undantaget är jordbrukssektorn. Vidare är det vanligt att seniorer som arbetar är egna företagare.

Bengt Wahlström
Företag & Framtid AB

DELEGATIONEN FÖR
**senior
arbetskraft**

Sammanfattning

Rapporten visar tydligt att såväl yngre (18–29 år) som äldre (65+ år) är kraftigt underrepresenterade i politiken på nationell nivå. Andelen 65 år och äldre i den svenska riksdagen har varierat mellan 1 och 4 procent mellan 1982 och 2018. Andelen 50–64-åringar har också minskat kontinuerligt sedan 1998, från 55 till 35 procent. Mellan 1982 och 2002 var riksdagsledamöter mellan 50–64 år den största åldersgruppen, men från 2006 och framåt är i stället gruppen 30–49 år den största. Andelen yngre har ökat över tid, men från en mycket låg nivå.

Mönstret i den svenska riksdagen liknar den som finns i våra nordiska grannländer. I alla nordiska länder utom Island är ledamöter 65 år eller äldre den minsta åldersgruppen.

På kommunal nivå är mönstret däremot ett helt annat. Här utgör de äldre, 65 år och uppåt, ungefär lika stor andel bland politikerna som bland väljarna. Andelen yngre förtroendevalda är dock fortsatt låg på kommunal nivå. Andelen 65 år och äldre bland de folkvalda på kommunnivå har ökat från 4 till 24 procent mellan 1982–2018. Under samma period har andelen folkvalda politiker 30–49 år minskat från 51 till 34 procent. 50–64-åringar är den största åldersgruppen. Mönstret är likartat för förtroendevalda i svenska landstingsfullmäktigen.

Skilnaderna i representationen av äldre i politiken varierar dock kraftigt mellan olika kommuner. Störst underrepresentation av äldre förtroendevalda i relation till de röstberättigade i kommunen har Högsby, Gislaved, Skellefteå, Ånge och Åre. Kommuner med störst överrepresentation av äldre har Bjuv, Danderyd, Ekerö, Gnesta, Håbo, Härryda, Mölndal, Nykvarn, Ovanåker, Upplands-Bro, Värmdö och Österåker.

SPF
Gnesta
9 oktober 2019

Vad handlar det om? (Vad är omvärlden?)

- **Omvärlden** Den del av verkligheten som ligger utanför det egna rådrummet, men som ändå har potential att påverka
- **Omvärldsbevakning** Fortlöpande insamling och hantering av i första hand sökordsbaserat material kring omvärlden från olika källor (traditionella media, rapporter, utredningar, sociala media, mm)
- **Omvärldsanalys** Sortera och analysera det insamlade materialet, dra slutsatser, föreslå åtgärder samt presentera och distribuera analysen

Det finns inte bara en omvärld utan flera.

Vi har alla olika bilder av omvärlden beroende på våra utgångspunkter och tidigare erfarenheter

Omvärldsanalys ur ett seniorperspektiv

Vad är poängen med omvärldsanalys? (Varför ska jag hålla på?)

- **Strategi** Förse organisationen med strategiska riktlinjer, identifiera nya affärsmodeller och/eller skapa nya visioner. Utmana gängse sanningar. Leta efter störande företeelser i organisationen
- **Risk management** Upptäcka omvärldsrisker, finansiella risker och verksamhetsrisker i tid
- **Kunskap** Identifiera nya behov hos kunder/konsumenter, uppmärksamma ny teknik eller helt nya kompetensbehov
- **Varumärke** Använda omvärldssignaler för att positionera sig för olika intressentgrupper (kunder, medarbetare, beslutsfattare, etc.) som en framtidsinriktad, kunnig och spännande organisation
- **Försprång** Lite tidigare än annars och lite tidigare än andra upptäcka de viktiga frågeställningarna. Ligga före konkurrenterna

Omvärldsanalys ur ett seniorperspektiv

Vad är poängen med omvärldsanalys? (Varför ska jag hålla på?)

- **Strategi** Förse **mig** med strategiska riktlinjer, identifiera **nya hot och möjligheter** och/eller skapa nya visioner. Utmana gängse sanningar. Leta efter störande företeelser i **min verklighet**
- **Risk management** Upptäcka **i tid olika risker i omvärlden som kan få betydelse för mig**
- **Kunskap** Identifiera **vilken kompetens jag behöver**, uppmärksamma ny teknik
- **Varumärke** Använda omvärldssignaler för att positionera **mig** för olika intressentgrupper (**familj, vänner, bekanta**, beslutsfattare, etc.) som en framtidsinriktad, kunnig och spännande **person**
- **Försprång** Lite tidigare än annars och lite tidigare än andra upptäcka de viktiga frågeställningarna, **så att jag får tid att agera**

Hur kan jag jobba med omvärldsanalys?

- ✓ Satsa på att omvärldsbevaka regelbundet – det lönar sig
- ✓ En tumregel är att använda 5% av arbetstiden, dvs 2 timmar i veckan, gärna "ställtid"
- ✓ Försök att uppmärksamma och hantera både förväntade och oväntade omvärldssignaler
- ✓ Välj bevakningsområden och sökord med "trial and error". Byt regelbundet ut de som inte fungerar
- ✓ Bygg ett bevakningssystem som består av både traditionella och sociala media, lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.
- ✓ Ställ frågor som "Vad händer?" "Varför händer det?" "Vem påverkar?" "Hur påverkas vår verksamhet?"
- ✓ Lär av andras framgångar och misstag, både bland människor och företag och i olika delar av samhället

Omvärldsanalys ur ett seniorperspektiv

De tre viktigaste bevakningsområdena (Omvärldskartan 2019/20)

Hållbar utveckling – Vad handlar det om?

Parisavtalet är en global överenskommelse om klimatförändringarna som nåddes den 12 december 2015 i Paris. Avtalet innehåller en handlingsplan för att begränsa den globala uppvärmningen till väl under 2 °C som omfattar perioden från och med 2020 och framåt.

- Regeringarna enades om att vart femte år meddela sina bidrag för ambitiösare mål
- Regeringarna accepterade också att rapportera vilka framsteg de gör när det gäller att genomföra målen, till varandra och allmänheten.
- EU-länderna m.fl. ska fortsätta att bidra med klimatfinansiering för att hjälpa utvecklingsländerna att minska utsläpp och att bygga upp motståndskraft mot effekter av klimatförändringarna

Hållbar utveckling – Vad handlar det om?

I slutet av september år 2015 antog FN:s generalförsamling en ny hållbar utvecklingsagenda, Agenda 2030, som ersätter de tidigare milleniemålen. Agendan består av 17 utvecklingsmål och började gälla den 1 januari 2016.

De 17 målen handlar bland annat om att avskaffa fattigdom, uppnå jämställdhet, bekämpa klimatförändringen, säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande, säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning och en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt.

Agenda 2030 består av 17 globala mål med sammanlagt 169 delmål.

Hållbar utveckling – Vad handlar det om?

Sveriges nya klimatlag – så funkar den!

Klimatlagen

- Klimatlagen ser till att regeringens klimatpolitik utgår ifrån klimatmålen och bestämmer hur arbetet ska bedrivas.
- Regeringen ska vart fjärde år ta fram en klimatpolitisk handlingsplan som bland annat ska redovisa hur klimatmålen ska uppnås.
- Regeringen ska varje år presentera en klimatredivisning i statsbudgeten.

Klimatpolitiska rådet

Regeringen föreslår att ett klimatpolitiskt råd inrättas med uppgift att ge regeringen en oberoende utvärdering av hur deras politik stämmer överens med klimatmålen.

Naturskyddsföreningen

Klimatmålen

- Senast år 2045 ska Sverige inte ha några "nettoutsläpp" av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå "negativa utsläpp". Rent konkret betyder det att utsläppen från verksamheter inom Sverige senast år 2045 ska vara minst 85 procent lägre än utsläppen år 1990. För att klara de återstående 15 procenten får kompletterande åtgärder räknas in. Det kan till exempel vara ökade upptag av koldioxid i skog och mark eller investeringar i förnybart i andra länder. Efter 2045 ska utsläppen vara "negativa", alltså att de kompletterande åtgärderna ska leda till större upptag och minskningar än de svenska utsläppen.
- Utsläppen från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast år 2030 jämfört med 2010. Inrikes flyg räknas dock inte in i detta mål eftersom de utsläppen regleras i EU:s system för handel med utsläppsrätter, EU ETS.
- Utsläppen i Sverige som inte omfattas av EU ETS ska senast år 2030 vara minst 63 procent lägre än utsläppen 1990 och senast år 2040 vara minst 75 procent lägre. För att nå målen till år 2030 och 2040 får högst 8 respektive 2 procentenheter av utsläppsminskningarna ske genom kompletterande åtgärder.

SVERIGE FÅR EN KLIMATLAG!

Hållbar utveckling – Vad handlar det om?

FN:s klimatrapport: Unika insatser krävs

Koldioxid måste sugas upp från atmosfären om klimathotet ska avvärras. Det är ett huvudbudskap i en ny rapport om 1,5-graders-målet som FN:s klimatpanel IPCC presenterar.

Att nå målet blir svårt, men är möjligt, enligt experterna.

IPCC:s specialrapport beskriver effekter av en global uppvärmning på 1,5 grader och vilka utsläppsminskningar som skulle behövas för att begränsa den globala uppvärmningen till en sådan nivå.

Rapporten är indelad i fem kapitel. Ett av dem fokuserar på effekter en uppvärmning på 1,5 grader får för naturen och människan, på risker som undviks vid 1,5 grader jämfört med 2,0 grader samt på så kallade tipping points, brytpunkter, varifrån det inte längre går att vända utvecklingen.

Källa: SMHI

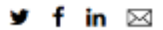
Hållbar utveckling – Vad handlar det om?

CLIMATE CHANGE | POLICY

The Thunberg Effect

February 22, 2019

Greta Thunberg, the 16-year-old Swedish climate activist, scored a major victory yesterday. EU chief Jean-Claude Juncker unveiled a proposal to spend hundreds of billions of euros on mitigating climate change beginning in 2021, [Reuters reports](#).

Thunberg began a global movement last August when she camped outside the Swedish parliament to protest lawmakers' failure to live up to their commitments under the Paris climate accord, [Vox notes](#). Students from the UK, Australia, Uganda, Thailand, Colombia, and beyond followed her lead and have skipped a day of school to demand action.

A Thunberg Quotapedia:

- A warning for politicians: Ignoring the science "would be the greatest failure of human history and they will be remembered as **the greatest villains of all time**."
- "If you still say that we are wasting valuable lesson time, then let me remind you that our political leaders **have wasted decades** through denial and inaction," [Thunberg said](#) in response to criticism from Theresa May for skipping classes.

After an Australian education minister threatened students who went on strike, Thunberg unleashed this fiery tweet: "Ok. We hear you. And we don't care. **Your statement belongs in a museum.**"

FN:s klimatrappport: Unika insatser krävs

Koldioxid måste sugas upp från atmosfären om klimathotet ska avvärras. Det är ett huvudbudskap i en ny rapport om 1,5-graders-målet som FN:s klimatpanel IPCC presenterar.

Att nå målet blir svårt, men är möjligt, enligt experterna.

IPCC:s specialrapport beskriver effekter av en global uppvärmning på 1,5 grader och vilka utsläppsminskningar som skulle behövas för att begränsa den globala uppvärmningen till en sådan nivå.

Rapporten är indelad i fem kapitel. Ett av dem fokuserar på effekter en uppvärmning på 1,5 grader får för naturen och människan, på risker som undviks vid 1,5 grader jämfört med 2,0 grader samt på så kallade tipping points, brytpunkter, varifrån det inte längre går att vända utvecklingen.

Källa: SMHI

Områden
1. AI/Big data/Machine learning
2. AR Augmented Reality
3. VR Virtual Reality
4. IoT Internet of Things
5. 3D
6. Robots
7. Digital Biology & Wearables
8. Gaming
9. Drones
10. E-Commerce
11. Med Tech
12. Fin Tech
13. Ed Tech
14. Green Tech
15. Security
16. Industry 4.0
17. Mobility, 5G

AI och Digital transformation för en smartare äldreomsorg

Områden
1. AI/Big data/Machine learning
2. AR Augmented Reality
3. VR Virtual Reality
4. IoT Internet of Things
5. 3D
6. Robots
7. Digital Biology & Wearables
8. Gaming
9. Drones
10. E-Commerce
11. Med Tech
12. Fin Tech
13. Ed Tech
14. Green Tech
15. Security
16. Industry 4.0
17. Mobility, 5G

AI och Digital transformation för en smartare äldreomsorg

- Artificiell intelligens – vad handlar det om?
- Hur kan AI användas inom äldrevården?
- En dag i den smarta äldreomsorgen – hur ser den ut för medarbetare och brukare?

Digital transformation = Den sammanlagda förändringskraften när alla dessa olika områden - med AI i spetsen - både utvecklas separat och i samverkan

Områden
1. AI/Big data/Machine learning
2. AR Augmented Reality
3. VR Virtual Reality
4. IoT Internet of Things
5. 3D
6. Robots
7. Digital Biology & Wearables
8. Gaming
9. Drones
10. E-Commerce
11. Med Tech
12. Fin Tech
13. Ed Tech
14. Green Tech
15. Security
16. Industry 4.0
17. Mobility, 5G

AI och Digital transformation för en smartare äldreomsorg

- Artificiell intelligens – vad handlar det om?
- Hur kan AI användas inom äldre vården?
- En dag i den smarta äldreomsorgen – hur ser den ut för medarbetare och brukare?

AI/Digital transformation
i äldreomsorgen -Exempel

AI/Digital transformation
i äldreomsorgen -Strategier

ÄLDREOMSORGEN

Avatarer, humanoider & cobotar

AI

Digital Biology/
"Wearables"

OMVÄRLDEN

Vardagsverkligheten

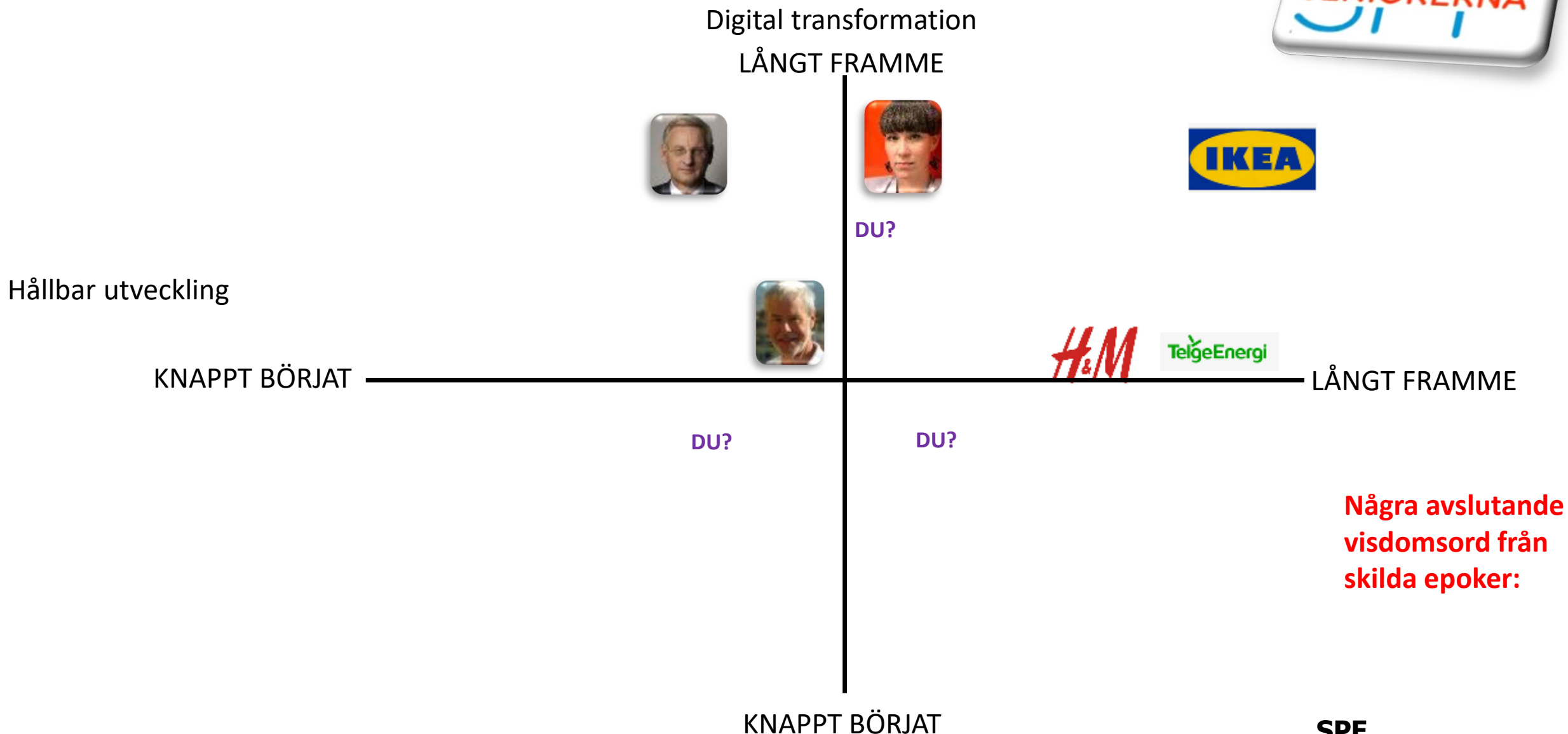

Övervakning

Sociala media

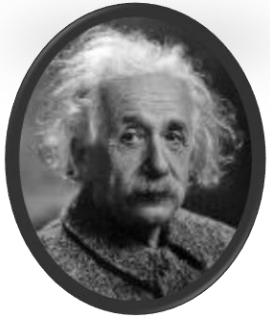
Omvärldsanalys ur ett seniorperspektiv

Omvärldsanalys ur ett seniorperspektiv

”Den som vill förändra får som motståndare alla de som lyckats väl i de gamla spåren och endast ljumma försvarare i dem som kan tänkas fungera väl i de nya” Ur Fursten av Niccolò Machiavelli, 1513

“Det krävs ett helt nytt sätt att tänka för att lösa de problem vi skapat med det gamla sättet att tänka” Albert Einstein ,1879 - 1955

“Humanister kan på goda grunder hävda att tecknen är många på att samhället och dess påstådda utveckling behöver dem och deras frågor, forskning och visioner, såväl som deras specialistkompetens i språk, tolkning och gestaltning”

Ur Till vilken nytta – En bok om humanioras möjligheter, 2013

**Några avslutande
visdomsord från
skilda epoker:**